

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Soluție norocoasă

(+) Adagiul nu odată probat în lumea preoțească: *Subitanea mors, sacerdotum sors.* Și rar slujitor al altarului românesc a fost, pe care să nu-l fi tulburat deseori perspectiva soției și a odraslelor rămase în mizerie neagră și fără adăpost, la cazul chemării sale pe neașteptate în lumea dintru care nu mai este reîntoarcere. Tocmai de aceea e firesc ca problema preîntâmpinării zilelor de amare suferințe a văduvelor și a orfanilor de preot să preocupe în măsură largă pe cei ce nu puteau să închidă ochii, nepăsători, în fața unui spectru ce pânzește pe cei mai dragi ai lor. Coloanele gazetei noastre fac și ele dovada acestei preocupări vechi și totdeauna vii. Dela o margine la alta a Provinciei noastre bisericești. Cu rezultate pozitive mai mult ori mai puțin strălucite.

Datorită schimburilor de vederi și încercărilor de până acum, urmărite toate bine cu interes, și cântărite cu chibzuială, în arhidieceză s'a ajuns la o soluție ce nu se poate să nu mulțumească pe cei pe cari îi privește. Statutele „Fondului de asigurare și ajutor momentan” — fond menit să aline atâtea dureri și să ștergă atâtea lacrimi, — s'au trimis deja celor competenți, dimpreună cu referatul lămuritor al imperiosității înființării acestui fond, pentruca în sinoadele protopopești, ce chiar acum sunt în toi, să se notifice clerului și să fie luate în discuție. — Orice cuvânt de bine, în marginile puținii, sigur va fi luat în seamă.

Totul, însă, e mult și bine cumpănit, așa că puțin vor mai fi de spus. Iar de împiedecat o înfăptuire mare și bună ca aceasta, nu-i nepricepere și reavoință care să mai fie în stare. Ceeace înseamnă că începând cu Anul Nou ce vine, visul scump și mângâietor al atâtor, de demult și de acum, va fi fapt împlinit. Și prin urmare toți membrii acestui fond vor putea trăi și munci cu sufletul împăcat, fiind siguri că în orice vreme ar veni asupra lor infricoșatul ceas al despărțirii de viață, familia lor va afla sprijin material binevenit în cele patruzeci de mii de Lei, cât se prevede pe seama celor rămași fără razi-mul capului de familie. Mai mult: cei năpăstuiți de vre-o boală grea ce ar reclama operație costisitoare, sau tratament de sanatoriu, se vor putea îndrepta cu încredere spre fondul din chestie, și vor afla ajutor neîntârziat și fără multe formalități. Asta pentru o taxă lunară cât se poate de modestă (120—160—200—240 Lei; după vârsta dela data înscrierii de membru). Surprizele mortalității excesive sunt eschise. S'au luat toate măsurile de lipsă să fie la îndemână și sumele, eventual, reclamate de cazuri neprevăzute.

Evident: o realizare de covârșitoare însemnătate, grație spiritului de corp ce-și găsește aci expresie viguroasă. Unul pentru toți și toți pentru unul! Acesta-i principiul de bază al noii organizații. Eschivări nu se admit. Articolul 3. al Statutelor e categoric: toți preoții aflători în slujbă în cadrele Arhidiecezei sunt datori să se înscrie de membri ai Fondului, începând cu 1 Ianuarie viitor, excepție făcându-se numai cu cei ce vor dovedi neîndoelnic, că fac parte din vre-o organizație asemuitoare, de care nu se pot desface. Astfel: fiecare la datoria aceasta mare și sfântă față de sine și familia sa, și față de frații din aceeaș tagmă, și familiile lor! Vremea izolării egoiste și a tembelismului a trecut. — Pentru care lucru lăudat să fie Domnul!

Hristos Rege

Sensul unei sărbători — Moralizarea vieții publice. — Progresele altora și începuturile dela noi — Un avocat al Satanei

(*) Lumea catolică a ținut, Dumineca trecută, sărbătoare mare. Ziua a fost închinată Regelui Hristos. În mil de biserici, pe tot rotogolul pământului, a răsunat aceeași cântare nemuritoare: *Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.* Din milioane de inimi s'au înălțat rugăciuni fără număr pentru acest dor: să se vâdească tot mai strălucit biruința Domnului asupra iadului în care ne sbatem. Cuvântări nenumărate au tâlcuit, de pe amvoane, imensa putere reformatoare a lozincei, pe care Sfântul Părinte a aruncat-o drept barcă de salvare unei lumi ce stă să se înecă: Trăiască Regele Hristos!

În aceste cuvinte se rezuma, într'adevăr, puternica scrisoare papală din 11 Decembrie 1925 „*Quas primas*”, prin care s'a rânduit pomenita sărbătoare. Ea este chintesența întregului program de înnoire generală preconizată de Căpetenia creștinătății. Marile enciclice sociale cari au urmat nu sunt decât dezvoltarea în parte a programului pe care îl cuprinde, sintetic și integral, cuvântul-program: *Îndărât la Hristos!* El, regele veacurilor, trebuie să fie stăpânul sufletelor noastre. El, temelie familiilor. Viața publică trebuie să se întoarcă și ea la Hristos. Politica, economia, literatura, arta, toate trebuie să-și îndrepteze din nou privirea spre Crucea Domnului. — Pentru înfăptuirea acestui ideal luptă pretutindeni armata „Acțiunii „Catolice”.

Se pare că, pe zi ce trece și pe măsură ce necazurile se fac mai copleșitoare, înțelegem tot mai bine dreptatea adâncă a acestui program mântuitor. Semne tot mai multe arată, că lumea începe a-și deschide ochii și vede cu groază tragedia fatală în care ne sbatem și din care ne vin toate relele: păgânizarea vieții. Toată civilizația noastră, toată așezarea vieții noastre particulare și publice, tot edificiul culturii cu care ne mândrim, este floare odrăslită din lemnul miraculos al Crucii. În clipa când am început a ne rupe de această tulpină, fluidul vieții a încetat a mai curge prin diferitele ramuri ale marelui arbore social. Atunci a început trista clătinare, care ne amețește și astăzi. Marea răsturnare și prăvălire care ne-a învălmășit toate rosturile și întunecă zările din această grea tragedie s'a născut: decreștinarea. — Nu este deci altă cale de îndreptare decât revenirea la Cruce. Recreștinarea vieții pe toată linia este programul indiscutabil și inexorabil al mântuirii din haotica frământare de astăzi.

Ideea începe a se face trup în tot mai multe părți. Țări mari, cari merg în fruntea civilizației, vreau hotărât acest program de înnoire creștină a vieții. Ajunge să pomenim

Italia, Germania, Austria. Și altele vor urma. Curentul pornit cu atâta putere nu se va opri în loc. După durerile morții prin cari trecem, trebuie să vie marea înviere. — Nu numai aiurea, ci și în România noastră. În fond, noi suntem doar mai creștini decât alții. Ne va fi deci cu atât mai ușor să spălăm spoliata păgână de pe fața țării, cu cât ea este la noi marfă de import, care n'a stricat încă totul. Sufletul poporului nostru curge și acum în alvia mare a învățăturilor creștine. Nu trebuie decât să ștergem rugina dela suprafață, pentruca nobilul metal să strălucească iarăși în lumina evangheliei.

Munca de limpezire a început și la noi. Acțiunea de revenire la izvoarele credinței capătă putere și forme tot mai precise. Se cere mai ales, cu glas tot mai mare, în primul loc *reîntronarea moralei în viața publică.* Ne trebuie legi drepte și oameni drești. Vrem cinste și onestitate neprihănită în conducători. Cerem răsplătire cuvenită pentru cei buni și pedeapsă necruțătoare pentru cei răi. Apărarea venerabilelor tradiții ale vetrei creștine ni-se impune ca o necesitate imediată pentru salvarea capitalului biologic al neamului. — A contribui după puteri la întărirea acestui curent de renaștere morală și spirituală este datorie patriotică și românească. A tuturor, fără deosebire de culoare și partid politic. Fiindcă peste toate programele, schimbătoare după nevoi și vremuri, stau adevărurile eterne. Lumina lor trebuie să călăuzească toate reformele și schimbările de care viața are mereu nevoie. *Hristos este același ieri și azi și în veac!* Morala lui este temelie, singura statornică și neschimbăcioasă, pe care se poate clădi viața neamurilor. Lăpădată din zid această peatră unghiulară, tot edificiul se năruie.

Le știe aceste lucruri prea bine și d. *Nae Ionescu*, directorul ziarului „Cuvântul”. Sub semnul acestor idei și-a început doar activitatea gazetărească. A fost totdeauna un moralizator. Ideea religioasă a fost esențială în preocupările „Cuvântului”. Precum componentă esențială în structura sufletului românesc a socotit totdeauna creștinismul. Căci „ortodoxia” este și ea creștinism. — Trebuie să fi fost deci prada unui vis rău zilele trecute, când a ținut să șipe atât de urt împotriva moralei și moralizării. Și împotriva celor cari își fac program din ea. Ci că ar fi curată „nenorocire”. Un program „al înfrângerii”. Căci sunt „pasivi și sterpi”.

Marile realizări din cursul veacurilor ni le-au dat — așa crede d. N. I. — cel mai mare imoral pe care l-a cunoscut istoria. Dela

Cezar până la Ștefan cel Mare. Intre el și Sf. Ignățiu de Loyola. Și biserica catolică, așa cu toptanul, cu „moralitatea” ei întreagă. Concluzia: nu-i nevoie să avem conducători morali. Aceștia ar fi niște sterpi, incapabili de realizări mari. Și moralitatea nu poate fi program. Nu poate fi scop. Ea este o simplă consecință a unei stări de echilibru, de sănătate a organismului social. Nu există deci legi morale care să ne călăuzească în numele unor comandamente de ordin superior. Morala e doar un produs al vieții, nu un îndreptar al ei.

Teorie pe cât de uluitoare, pe atât de sinistru. Mai întâi: pilduirea blasfemă cu sf. Ignățiu de Loyola și moralitatea bisericii catolice. Sunt afirmații care azi nu mai onorează nici pe teoreticianii marxști care fac cisme și înjură pe Dumnezeu. În peana dlui N. Ionescu sunt scâpări inexplicabile. — Dar, admitând că între marii realizatori s'au găsit și oameni imorali, se poate de aici trage vreo concluzie generală? Nu. Fiindcă se pot cita cel puțin tot așa de mulți de ceilalți, mai buni. Și, nu cumva înșiși imoralii dlui N. I. au făcut lucruri mari afirmând domnia legilor morale și cerând respectarea lor? Chiar dacă în viața lor nu le-au respectat. — Nimeni nu va spune, de sigur, că pentru a fi bun cărmuitor de no- roade ajunge să fii om de nimica? Și oare moralitatea conducătorilor să n'aibă în viața popoarelor nici o importanță? Cel puțin ca exemplu pentru mulțimile cărora le place să-și îndrepte pașii după purtarea celor de sus. Și a căror viață, astăzi, este cunoscută în toate amănuntele de popor. Și judecată foarte sever. — Și iarăși nimeni nu afirmă că morala este în sine un întreg program politic. Dar ea trebuie să prezideze toate programele. Chiar și cele de refacere economică. Morala cu legile ei trebuie să stăpânească și în uzine, în fabrici, în comerț. Ea este igiena societății, fără de care organismul nu poate fi sănătos.

*

Dar n'am încrestat această apologie a imoralității pentru a începe o discuțiune asupra

ei. Inutil. Este o enormitate care se nărue sub propria sa grozăvie. A fost proroc autorul, și nu era greu să fie, când a prevăzut că ea va fi socotită de „cinism” și „imoralitate”. Curat așa este. A reușit să stârnească indignarea tuturor cari au aflat despre ea. — Păcat numai că presa nu s'a făcut în suficientă măsură răsunetul acestei nemulțumiri legitime. Cum de altă parte, ea nu vrea să țină seamă cu destulă grijă de clocotul general din sufletul poporului, care cere dreptate și cinste creștină pe toată linia. Este o greșală, care poate va avea urmări grele.

Fiindcă oricum, cu sprijinul sau contra anumitor gazete ce se adapă din izvoare impure, ideea creștină va birui. Recreștinarea vieții publice se va realiza. Cu ori fără voia dlui Nae Ionescu, morala creștină trebuie să-și pună pecetea pe toate așezările și întocmirile vieții noastre. De poruncile ei trebuie să se călăuzească de acum conducătorii noștri. Impotriva porților iadului, Hristos este și va fi rege în veac. — Și peste noi!

Sărbătorirea noului nunțiu papal Dr. Valerio Valeri. Duminică, sărbătoarea lui „Hristos Rege”, la Institutul Sf. Maria (str. Pitar Moș) din Capitală, a fost sărbătorit, noul nunțiu apostolic de București Dr. Valerio Valeri, Decanul Corpului Diplomatic, din prilejul împlinirii alor 50 de ani de viață bogată în prestații prodigioase.

În fața unei impunătoare asistențe, cu un vast și variat program, diversele asociații au ținut să-și exprime devotamentul față de Cetatea Eternă și trimisul ei. Au ținut discursuri de bun venit: I. P. S. S. Mitropolitul Dr. Alex. Cisar în numele bisericii catolice din România; Pr. Prot. G. Dănilă în numele bisericii Unite; Agrului, Soc. Sf. Elena; d. Laurențiu Moldovan în numele Asociației Catolicilor din București; d. G. Redic în numele asociațiilor tineretului universitar din București, Cluj, Oradea, Timișoara și Iași, Pr. N. Pieger pentru asoc. tinerilor romano-catolici din București, s. a. Din

program remarcăm execuția la harpă „Priere de Mars Delmas” de Doina Mihaelescu, harpista M. S. Regina Maria; recitări de Dș. Alice Tomasi, Ida Abraham, Blanche Likliardopol, Ana Kleine, Dorothea Solomonidi; tablouri și dansuri naționale. Corul catedralei, sub conducerea compozitorului Pashill, a executat Imnul Papal, Imnul Regal Român, Ecce Sacerdos etc.

Sărbătoritul, vădit mișcat a răspuns, exprimându-și admirația față de poporul român, latin și creștin. A terminat cu un sincer „mulțumesc” rostit în româneneste. (gr.).

Tot pentru ziua durerii

Să-mi dea voie, păr. protopop Enea P. Bota, să fac câteva reflexii asupra celor publicate în Nr. 42 al „Unirii”, referitor la celea scrise în legătură cu ajutorarea preoților; bucurându-mă, că mi-se dă ocazia să fac aceste observări.

1. În articolul vizat nu am militat pentru Soc. „Prima Ardeleană”, ci mi-am exprimat credința că protopopiatele Alba-Iulia, Sebeș, Aiud, (acuma mai nou vicariatul Făgărașului întreg și majoritatea din districtul Iernutului) după părerea mea au ales calea cea mai practică. Și fiindcă preoșimea din arhidieceză a luat cunoștință din adresa Păr. protopop Urzică despre faptul că mișcarea din Alba-Iulia se face prin „Prima Ardeleană”, așa se explică faptul, că Păr. protopop confundă celea scrise de mine.

2. Acolo am arătat, celace nu se poate combate, că societățile de auto-ajutorare sunt destinate pleirii, și nu se poate hazarda o tagmă de 600 preoți în nesiguranță și eventuală pagubă, când e vorba de familiile, adesea atât de numeroase, neajutate ale preoșimei.

Și ca să se vadă, respectiv să fie destul material pentru această discuție pe masa celor în drept, volu arăta câteva defecte ale calculului Păr. protopop:

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Mai multă atenție Religiei!

— Reflexii de actualitate —

de pr. **Corneliu Zasloji**

Caracteristica generală a epocii moderne este vrăjmășia neîmpăcată contra creștinismului. Un efort urlaș se depune, fie în faptă, fie în scris sau cuvânt, pentru a alunga pe Isus Hristos din viața socială. Filozofia, scara minții spre Divinitate, e anticreștină. Politica, regulatorul faptului social, anticreștină. Știința, baza adevăratului progres, denaturată prin științism, devine și ea anticreștină.

Adepții acestui curent nefast și-au dat însă seama, că lupta lor va fi fără mare rezultat dacă tineretul — material ușor de prelucrat — va fi lăsat fără hrana satanică a ateismului. Trebuie deci să pună mâna pe școală și pe instrucția și educația tineretului.

Jules Ferry a și făcut-o, creind școala așa zisă laică, dar care în fond nu e decât școala ateismului.

Cel mai radical a realizat-o însă bolșevismul U. R. S. S. Pildă imitată în Spania și Mexic. . .

Și la ce rezultate a ajuns această școală lipsită de Dumnezeu și morală? La cea mai abjectă murdărie și crimă. La cea mai abominabilă anarhie și nesiguranță. *La degradarea persoanei omenești până la subanimalitate.* Și, acesta va fi rezultatul oricărei școale fără

învățământ religios. Fără pavăza ocrotitoare a Crucii. Fără înălțimea educației morale creștine, și cultivarea sufletului în dragostea, dreptatea și curățenia creștină.

Istoria socială ne este deschisă, și ne dovedește cu prisosință, că toți, dar absolut toți trădătorii de neam, precum și cei mai temuți criminali publici, au fost oameni fără Dumnezeu, fără morală. Și contrar, cei mai mari patrioți, prin faptele lor și cei mai mari binefăcători ai omenirii, au fost și cei mai sinceri creștini și oamenii cei mai morali. Sau Voevozii noștri, cari în veșnicie vor binemerita dela Românism, n'au fost cu toți buni creștini și mari ctitori de biserici și de mănăstiri?

O națiune fără credință și fără cult e sortită peireii „Pe omul fără Dumnezeu — cum spunea Napoleon — nu-l guvernezi, ci i-ți ții mereu sub foc de tun”. Și dacă tunul s'a uzat, peirea-ți este inevitabilă. Căci „credința în Dumnezeu constituie o nevoie esențială a rasei omenești”, cum spunea mai zilele trecute președintele Statelor Unite Roosevelt. Lucru de înțeles, odată ce e sigur că: *Religia creștină singură dă spiritului omenească cea mai unitară sinteză a acestei concepții.*

Știința în înțelesul strict al cuvântului completează, perfecționează această sinteză. Căci știința demnă de acest nume este numai aceea care, cunoscând legile precise ale fenomenelor naturale, le prevede cu siguranță și le stăpânește ca un contra-stăpân al creațiunii, cum ar zice Cl. Bernard. Ei bine, în acest senz, știința ridică pe om spre izvorul a toată știința, spre Dumnezeu, cum a făcut-o

cu un Laplace, Verrier, Fourier, Regnaud, Hirn, Clavius, Volta, Ampère, Faraday, Pasteur, Paulescu ș. a. Și așa știința adevărată se compenetrează de minune cu religia adevărată. Filozofia, esența cugetării omenești, încă duce pe iubitorul de înțelepciune, la înțelepciunea însăși, la Dumnezeu. Înțelegem prin filozofie, nu orice operații ale neputincioasei minți omenești, ci știința de tip rațional (în deosebire de științele pozitive) care se ocupă cu studierea problemelor critice și metafizice, adică cu problemele relative la valori și cu facultățile de cunoaștere și de acțiune, coordonate acestora, și cu problemele relative la realitatea profundă, la constituția substanțială, la cauzele prime și ultime a tot ce există. Astfel filozofia nu poate fi decât o nouă forță întru realizarea sintezelor generale și unitare despre complexul existenței, și nicidecum dușman religiei, ci chiar sora ei dulce.

Acesta-i scopul și sensul intim al educației creștine. Aceasta-i educația și instrucția ce o cerem pentru școala românească, atunci când zicem: vrem școală creștină. Vrem adică, cultivarea voinței și a onestității prin morală lui Hristos: Vrem, ca tineretul nostru să-și hrănească intelectul cu o concepție unitară asupra vieții și rostului acesteia. Vrem ca școala să creeze caractere de granit de carl — val — atâta nevoie avem astăzi. Vrem, ca și deviza școlii românești, să fie aceeași cu a Patriei: „Nihil sine Deo”. Căci numai astfel va fi posibilă reînnoșarea morală, imperativul vremurilor actuale și baza înfloririi culturale și sociale a poporului nostru.

a) Se militează pe lângă modelul „Fondului de ajutorare” ce-l au frații ortocși dela Cluj. Adevărat, că toți preoții, indiferent de sunt sau nu în „Cura animarum”, sunt obligați a cotiza la acest fond, lunar 100 Lei. Bugetul este făcut cu aproximație de x morți la an; așa că va da cotizația ordinară 50.000 Lei. Necazul e, că anul trecut au murit până în August cu 2 inși mai mulți decât a fost prevăzut; așa că din August s'a plătit cotă suplimentară după fiecare caz de moarte. Această nesiguranță a cotelor prezintă partea slabă și vulnerabilă a proiectului de mai sus; dovadă nemulțumirea fraților ortocși cari mi-au spus asta, de care am și amintit în alte articole precedente în „Unirea”.

b) Ce privește taxele peste 100 Lei la asigurările în grup, respective pe toată arhidieceza, calculul pâr. protopop pentru 25 ani, și cel al asigurărilor pe 20, se cam apropie; cu atât mai mult, că după cum am discutat, ofertele intrate la protopopiatul Alba-Iulia, dacă ar intra toată preoțimea, prima s'ar reduce la 137 Lei lunar, ar da în 20 ani suma de Lei 32.880; până când taxele fondului proiectat ne dau 30.000 Lei + 200; deci un plus de Lei 2680, față de care ajutorul proiectat la Soc. va fi stabil de 50.000 Lei din ziua contractării — având riscurile obicinuite, — până când „Fondul” nostru se va lupta în anii primi, chiar și după al cincilea an, cu greutate de a putea plăti în proporție 10—20—30—40—45—50.000; eventual și aici ori majorând taxele, ori micșorând ajutorul familiei.

c) La un Fond al nostru, e neapărat de lipsă să vorbim și de administrarea lui, care reclamă spese, registre, oameni, salar cât de puțin, poșta, așa, că dobânda proiectată de 4-50 % după depuneri, nici nu poate acoperi spesele de administrație. Unde mai vorbim de riscuri, administrație greșită, crize cari într'un moment dat ne pot pune în situația de azi a fondurilor ce le avem; până când — omenește vorbind — de aceste suntem feriți prin Soc. de Asigurări, cari prin lege și construcția lor

sunt scutite de atari riscuri și ne-au mai făcut și ofertă de bonificație de 3% asupra primei, în caz că intră toată preoțimea.

d) Că aceste „Fonduri” ale noastre nu au viabilitate, sunt dovadă Soc. de înmormântare, cari toate liqvidează puțin după înfîlțare; dovadă Societatea similară cu cea proiectată a Farmaciștilor din țară, care ne mai putându-și onora obligațiile, a cerut ajutorul Soc. de Asigurare, care l-au salvat.

3. Adevărat, că preoții peste 65 ani nu pot intra în combinația asigurării; chiar și cei mai tineri, trebuind să se supună vizitei medicale; și proiectul pâr. Prot. Bota, îmbrățișează și pe cel mai vrâstnic. Aceasta e latură ideală, care durețe nu se poate satisface în nici o Soc. de Asigurare, care sunt bazate pe calcul, și riscuri; dar nici frații trecuți peste această vrâstă, nu vor putea pretinde celor mai tineri să-și sacrifice interesele lor. Colegialitatea cea mai ideală, nu poate merge până la jertfă.

A sunat ceasul înfăptuirii. Aceste reflexii fie să accelereze înfăptuirea de toți dorită.

Prof. Ion Belu

Roma pelerinagiilor. Sub acest titlu d. Nichifor Crainic scrie în *Calendarul* din 26 Octombrie c. un măduvos articol fixând, cu măiestrie, impresiile ce a avut în Roma eternă și universală, ce prăznuște Anul Sfânt și Deceniul revoluției fasciste. Redăm rândurile privitoare la sărbătorirea Anului Sfânt:

»Implinindu-se 1900 de ani dela răstignirea pe cruce a Mântuitorului lumii, papa Pius al XI-lea, printr'o solemnitate specială, a declarat acest an anul sfânt al comemorării patimilor Domnului Hristos. Conștiința permanent trează a conducerii catolice a isbit să implante viu sfânta Cruce mântuitoare în Golgota nenorocitului suflet al lumii noastre contemporane. A pus la dispoziție indulgență pentru păcatele oamenilor și a decretat pelerinagiile, făcute după un program anumit, mântuitoare de suflet... Efectiv, anul sfânt se comemorează numai de catolici și numai la Roma.

Milioane de oameni din largul lumii au luat astfel drumul pe mare și pe uscat spre mormântul sfântului Petru la Oricum însă, această uriașă mișcare a spiritului omenesc re-așezat în funcție religioasă, și acest spectacol pe care și-l dă Roma papală, e cu totul reconfortant pentru epoca noastră bântuită de dubul iudeosatanic al marxismului bolșevic, care a răscolit stihiele crimei și ale morții pentru a surpa temeliiile lumii creștine. La zvârcolirea pustiitoare a bolșevismului ateu, pelerinagiile Romei dau un răspuns categoric și definitiv din milioane și milioane de suflete puse în mișcare de pe tot pământul, că temeliiile creștinismului nu se pot clătina.

Am văzut în cele patru mari biserici pontificale, unde se fac pelerinagiile, scene în stare să zguduie inima cea mai impietrită și mai rebelă. Am văzut credincioși sosiți pe jos din țări streine, după o cale de luni de zile, purtând în spate cruci grele, târându-se în genuchi și sărutând, aproape mușcând, marmora și bronzul statuilor sacre. Evul mediu cu tragica și aspra lui religiozitate, pe care l-a evocat Richard Wagner în dramele sale muzicale *Tannhäuser* și *Parsifal*, trăia aievea în sufletul patetic al acestor credincioși. Am auzit în gangurile catacumbelor cântecele unei sfâșietoare credințe, cântece de pelerini veniți, pe semne, din locuri unde se urmează încă prigoana împotriva creștinismului. E peste putință ca forțele unui asemenea suflet să nu isbucnească într'o epocală regenerare în spirit a lumii noastre contemporane.

Un singur lucru regretă d. Crainic: că biserica ortodoxă n'a proclamat și ea Anul Sfânt prin sinoade naționale, îndreptând pașii pelerinilor ortocși spre Ierusalim. Regretăm și noi inerția pravoslaviei, ce se manifestă, simptomatic și caracteristic, de câte ori e vorba de inițiative și lucrări mari, pozitive și practice de ordin duhovnicesc. Și regretul nostru, care se întâlnește cu al d. Crainic, nu-s nădejdi să-l poată schimba vreodată ortodoxia într'u bucurie.

Și, fiind vorba de tineretul școlar, să nu uităm nici principiul: „Mens sana in corpore sano”. Foarte adevărat! Numai că, să nu se înțeleagă, prin aceasta, o cultivare exagerată a fizicului în detrimentul psihicului și nici vice-versa. Educația de azi joacă la extreme. O educație fizică exagerată, adevărat cult al trupului, la o extremă; iar la cealaltă extremă, o educație pur intelectuală iarăși exagerată. Se uită repede, că în educațiile extreme sunt catastrofale, precum catastrofala este și o educație unilaterală, exclusivistă. Și tocmai de aceea se impune ca nici când să nu se dea o importanță exagerată unei materii de învățământ în detrimentul celeilalte. Ci toate se conlucreze armonic la dezvoltarea puterii de sintetizare a intelectului (în inv. sec.) și a puterii lui de creație (în inv. sup.), iar din punct de vedere social și uman, la formarea omului de caracter, a omului loial, onest și disciplinat. La formarea omului religios, cum s'ar exprima un educator cu adevărat creștin. Mă întreb însă, ce pond se pune azi pe educația sufletească-morală? această latură a culturii inimii, care azi — durere pe o scară prea întinsă — se face nu prin persuasiune, nu prin convingere și dragoste, ci prin regulament și catalog. Totul este o spolală exterioară, fără nici o influență binefăcătoare asupra sufletului tineretului școlar.

Numai prin cultivarea metodică a acestei laturi a educației — pe lângă celelalte — se vor putea forma oameni de caracter, devotați datoriei sfinte, patrioți convingși... oameni de cari — repet — avem atâta nevoie azi. Or,

această latură a educației aparține în primul loc, să nu zic exclusiv, religiei, fundamentarea și singurul îndreptar al educației morale, care cu mijloacele harului dumnezeesc de care dispune — sf. Taine, mai ales sf. spovedanie și sf. împărtășanie — inculcă adânc în inima tinărului balsamul inobilator al virtuților, adecă a constanței în bine și iubire. Religia creștină aplică la viața de toate zilele principiile și cunoștințele câștigate la orele, nu numai de religie, ci și la cele de filozofie... Iată de ce este nereală și nefilosofică afirmația, că: „studiiile de apologetică invadează și tind să clericalizeze liceele românești”, cum pretinde „Gruparea prof. de Filozofie” din capitală în memoriul înaintat d. ministru Gusti.

Clericalismul Cuvânt demodat tocmai prin faptul, că azi nu se mai poate vorbi de clericalism, și cu atât mai puțin s'ar putea vorbi la noi. Să mai adaug apoi, că acest cuvânt — fără conținut real — este un produs al lojilor masonice din sec. XVIII, cari l-au folosit ca armă în contra creștinismului. Clericii nu vor râvninicând la locurile profesorilor de filozofie, nici nu vor cere eliminarea filozofiei din liceele românești. Dimpotrivă, vor lucra mână în mână cu profesorii de filozofie, într'o mai temeinică educație a tineretului. Biserica lui Hristos tinde doar tocmai acolo, ca educația filozofică, științifică și religioasă, să formeze o unitate organică. Căci numai printr'o astfel de educație se va putea forma omul cu echilibru sufletelesc perfect, omul de caracter, omul întreg într'adevăr, căci aceștia sunt oamenii cari ne trebuiesc: bărbați drepi și neclintii în hotărîrea lor.

Durere însă, că în loc să se fie cont de influența binefăcătoare a religiei și de puterea ei de a crea cele mai de valoare elemente pentru neam și societate, Ministerul Culturii românești ordonă reducerea orelor de Religie în cl. VI-a de liceu, dela două, câte mai erau, la unul, și — după cât suntem informați — în noul proiect de programă — în învățământul secundar religia n'ar figura ca obiect de studiu în cl. VII și a VIII-a de liceu. Și așa, în loc, ca și la școala comercială sup. să se introducă religia ca obiect de studiu obligator, se caută eliminarea ei și din liceu.

Na ne îndoiim însă că la Ministerul Culturii Naționale avem oameni cari vor, ca România să fie Mare nu numai ca teritor, ci și ca suflet național. Atunci, Ministrul Culturii, care trebuie să serviască acest ideal, nu va rupe bucată cu bucată din piatra de temelie a culturii și înfloririi noastre naționale. Ci, dând atenția cuvenită factorului celui mai puternic de regenerare națională, va da atenția cuvenită și religiei creștine, izvorul central al adevăratel culturii până în zilele noastre și până în cele de apoi. — De încheiere:

Nu dorim mai mult decât, să fie și să se facă totul după deviza Patriei noastre: „Nihil sine Deo”.

Cetiți și răspândiți „UNIREA”

Știri mărunte

Personale. Ultimele schimbări din sânul clerului arhiepiscopalian sunt următoarele: Păr. Ștefan Lita, paroh în Lunca, și păr. Ioan Alex. Șandor paroh în Ciucsângeorgiu, au fost distinși de viceprotopopi onorari; păr. Ioan Bacilă din Șeica-Mică a fost numit paroh în Ghelintă, iar neohirotoniții din 29 Oct. c., au fost rânduiți de administratori parohiali pe cum urmează: Nic. Chindea la Vălișoara; Gh. Gergely la Turia; Dumitru Crișan la Ocnișoara; Iosif Roșu la Zagăr; Gregorin Friciu la Moiša; Aurel Mureșan la Cicău; Iacob Moga la Roteni. Păr. Iuliu Moga, — tot neohirotonit, celibe, — a rămas și pe mai departe profesor la Școala comercială de băeți din loc.

— Același Preaven. Ordinariat a mai numit și pe dș. Elena A. Pop de profesora suplitoare (l. italiană) la Școala Comercială de fete.

Ziua misionară. De atare a fost declarată ziua de 22 Octomvrie c. Cu acel prilej stațiunea radiofonică a Vaticanului a transmis lumii întregi mesagiul E. S. Carlo Salotti, secretarul s. Congregației de Propaganda Fide. Precis la ora 11 păr. jezuit a lansat, Urbi et Orbi, salutul de începătură: Laudetur Jesus Christus, după care urmează cuvântul arhiep. Salotti. Cuvântul concis, bine gândit până în cel mai mic amănunt, reliefând însemnătatea providențială a lui Piu XI pentru mișcarea misionară, primăvara eroică ce s'a arătat în urma impulsului dat de Sf. Părinte, câștigurile realizate și triumfurile raportate pe calea spinoasă a misionarismului catolic. De încheiere s'a atras atenția lumii dreptcredincioase asupra datorinței ce-i revine de a da mână de ajutor, prin danii benevole, la opera de aducere la lumină a celor dintru întunec și umbra morții.

Misiuni populare în Găureni. Parohia cu acest nume, aflătoare în vicariatul Rodnei, a avut parte de foarte reușite misiuni populare, în zilele de 8—10 Sept. c. Vestitor al cuvântului a fost păr. Octavian Bulbuc, ajutat la mărturisiri de preotul locului, A. Drăgan din Zagra și T. Fetti din Poieni. Căci urmașii celor șase familii retrase aici în vremuri de mult apuse, de frica Tătarilor — astăzi 110 familii — au alergat cu mic cu mare la Sf. taine. Și alături de ei și mulți din satele vecine. — Bucuria creștinească a obștiei a ridicat-o mult și corul plugarilor din Zagra care a dat răspunsurile la sf. liturghie.

Vicar episcopesc român ortodox în America. Din motive financiare, (așa se zice), Sf. Sinod nu poate trimite încă pentru românii ortodocși din America un episcop a-nume. Și până când va fi însă aceasta cu puțință, Consiliul Bisericii ortodoxe din America, până la sosirea celui ce va fi numit episcop român ortodox pentru America, a ales cu unanimitate de voturi, pe păr. protopop I. Truția de vicar al episcopiei ortodoxe americane. — Rămâne ca S. Sinod să aprobe și el această alegere.

Calvarul catolicilor jugoslavi. »Narodna Odbrana« atîșează sgomotos constatarea ce nu i-ar plăcea să nu fie de pură fantazie: »Poporul jugoslav se zăvorăște față de cultura apuseană«. Iar celelalte surate de sârbească pravoslavie îi țin hangul, asmuțând autoritățile de stat asupra bisericii romane din cuprinsul acestui stat. »Osârdie« la care aceste autortăți nu prea au nevoie de împintinare. O volantă a episcopului catolic de Kok, Mons. Srebrnic, proserisă în Jugoslavia, dar apărută în limba cehă la la B. ünn, înșiră, în patrusprezece puncte, mizeriile într'adevăr balcanice, ce trebuie să îndure credincioșii catolici în țara Karageorgevicilor.

Câteva: rechiziționarea școlilor confesionale fără nici un fel de despăgubire; înșesarea sateelor curat catolice cu dascăli ortodocși pe sprânceană; impunerea de manuale școlare în cari e insultată biserica Romei, Papa și clerul catolic; răpirea dreptului bisericii catolice de a-și numi cateheți, forțarea tineretului catolic de a intra în asociațiile sokoliste, ș.a. — Toate acestea cu binecuvântarea mai mult ori mai puțin ocultă a patriarhului Varnava din Belgrad, după cum destăinuie surghiunitul Svetozar Pribicevici într'o carte a sa, scoasă nu de mult la Paris.

Locale. Miercurea viitoare, de praznicul SS. Arhangheli Mihail și Gavril, va predica în catedrală, păr. Dr. Coriolan M. Pop-Lupu, prof. de teologie; iar Dumineca ce-i urmează, a săptămânii VIII după Înălțarea Sf. Cruci, păr. Dr. Vasile Ațente, prof. de teologie.

— Turneul artistei Maria Giurgea, a dat, Joi seara, și la noi o mare reprezentare de gald în favorul copiilor orfani, și a văduvelor de moți. Programul, bogat și variat, s'a început cu cuvântul de deschidere al prof. I. Covrig, dela liceul nostru de băeți. S'a jucat comedia eroică a lui A. Moșoiu: Striana. Dintre localnici au mai susținut puncte din program: prof. Cherebețiu, la vioară, și dș. prof. Balla, o doină.

Tragedia Asirilor din Irak. Patriarhul Asirilor nestoriani din Irak (Mesopotamia) a sosit nu de mult în Geneva să-și apere cauza credincioșilor săi la Liga Națiunilor. Mar Shimum — așa îl chiamă pe Patriarhul — spune lucruri înfiorătoare despre masacrul de anul trecut, căruia i-au căzut jertfă cu miile bărbați, femei și copiii din sânul tribului asir, păstorit de dânsul. Vina, după Mar Shimum, o poartă Englezii cari, abzicând de protectoratul Irakului, și-au uitat de asirii ce luptaseră în războiul mondial alături de ei împotriva turcilor, arabilor și curzilor, cari, îndată ce Irakul a devenit stat independent, și-au răzbunat cumplit împotriva lor. Adecă, totuși au făcut și Englezii ceva pentru foștii lor aliați: au trimis câteva avioane la fața locului de jale, lacrimi, sânge și părjol... ca să ia fotografii pe seama unor întreprinzători pe cât de curioși pe atât de iscusii...

Cifre sumbre. După socoteli bine de curând incheiate, mișcarea de părăsire a bisericii în Germania a luat în timpul de după războiul proporții ce dau de gândit. Intre anii 1919—1930 numărul aconfesionalilor a crescut anual aproximativ cu câte 100.000 de inși. Totalul rătăciților din această categorie dă, pe răstimpul 1910—1930, cifra rotundă de două milioane, unde nu sunt socot și nici cei reveniți, nici cei trecuți dela o confesiune la alta. Și puhoiul acesta de dureroase perspective, în cei din urmă doi ani, în loc să scadă, a crescut încă în intensitate.

† Dr. Gheorghe Mureșian, fost medic consilier al orașului Beiuș, a trecut la cele veșnice 26 Octomvrie c, în anul 82 al vieții sale cinstite. — Odihnească în pace!

Cărți & Reviste

A. RODRIGUEZ S. I.-Dr. A. Tăutu: *Calea desăvârșirii creștinești*. Vol. I. Oradea. 1933. Pagini 406. Prețul: 80 Lei.

Grație dărniceii princiare a I. P. S. Valeriu Traian al Orăzii și hărniceii păr. Dr. Tăutu, avem, în sfârșit și noi — deocamdată numai volumul întâiu, — în românește, opera clasică a jezuitului A. Rodriguez, ieșită deja în nenumărate ediții și aproape în toate limbile Europei. Căci, deși e scrisă în locul întâi pentru călugări și călugărițe, a fost și e cetită însă și de mireni cu dor de viață duhovnicească serioasă, sistematică, deasupra nivelului comun și totuși cu puțință tuturor Sf. Scriptură și SS. Părinți, atât apuseni cât și răsăriteni, sunt bogat utilizați. — Rar scriitor de cărți de creștinească zidire

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

a fost căutat și gustat de atâta lume și cu atâta folos ca celebrul P. Rodriguez. Și tare ni-e credința că binele ce l-a făcut aiurea îl va face și la noi, cu vârf și îndesat, nu numai în mănăstiri, ci și pentru credincioșii ce tind spre înălțimi prin valurile vieții, în afara îngrădirilor chinovite.

Mons. GIUSEPPE BELTRAM: *La Chiesa Caldea nel secolo dell'Unione*. Roma. 1933. Seria: Orientalia Christiana. Vol. XXIX. Pagini: XVI—284. Prețul 45 Lit.

Lucrare de mare erudiție, a unui savant consumat. Dilucidează, pe temeiul de acte și documente, istoria agitată a misiunilor catolice din Mesopotamia, Egipt și Malabar, a strădaniilor depuse și a jertfelor aduse începând cu jumătatea a doua a veacului XVI pentru unirea în credință a bisericii calde cu cea catolică. Cele XXXVI documente publicate în extenso pe paginile 141—172 fac dovada dragostei fără pereche cu care știe să stăruie Roma în căutarea oțelilor rătăcite și readucerea lor la staulul mântuitor. Elogiile aduse de critică acestei lucrări sunt, fără îndoială, dintre cele mai îndreptățite.

Z. SANDU (Nic. Regman): *Siluate filosofice*. București. »Cartea Românească«. 1933. Pagini: 172. Prețul: 80 Lei.

În linii ușoare și trăsături delicate, dar expresive, autorul isbutește să ruleze pe dinaintea ochilor suflătești ai cetitorului o seamă de figuri ilustre din împărăția prea puțin cunoscută a gândirii pure și elevate. Lași lucrarea din mână cu părerea de rău că n'ai putut petrece mai mult în tovărășia de idei și sentimente a unui Solon, Thales, Anaximandru și Anaximenes, Pitagora și Zamolxe, Teana, Xenofane, Parmenide și Zeno, Heraclit, Anaxagora, Empedocle, Democrit, Socrate, Platon, Aristotel și a celorlalte strălucite siluete filosofice prinse în rândurile bine gândite ca fond și captivant turnate ca formă. — Planșele fotografice ce împodobesc cartea, hârtia fină și tiparul îngrijit fac și ele din ea o mică podoabă a oricărei biblioteci, și nu numai a uneia de student, pentru cari e scrisă în primul rând.

VIETILE SFINȚILOR pe luna Februarie. Culegere de C. S. Iași. »Presa Bună« 1933. Pagini: 125. Prețul: 15 Lei.

Vine cam târziu după broșurica ce aducea Vietile Sfinților pe Ianuarie, dar e nespuse de bine venită și acum această culegere iscusit făcută. De sine înțeles că ne-ar fi plăcut să găsim povestea vieții sfinților răsăriteni de pe Februarie. Prinde însă bine și alor noștri și în felul acesta. Sînțenia își are în sine puterea de vrajă, ori unde se va manifesta, și de orice neam, rit și rasă va fi eroul credinții în viața căruia se va vădi. — De i-ar urma în curând și celelalte zece cărțicele, câte credem că vor ieși cu totul!

CUVÂNTUL ADEVĂRULUI, Revistă bisericăască, omiletică-pastorală. Mănăstirea Bixad. Nr. 11—12, pe Nov.-Dec. 1933 Abonamentul anual 250 Lei.

Număr dublu, bogat, pe aproape 100 de pagini, cu un cuprins cât se poate de variat. Articole semnează: Ignotus, Chișu, Coza, Brânzeu, Berinde. Predici scriu: Prohaszka, Chișu, Turdean, P. Lucian Pop, P. M. Fogaș Gama și Chereheșu. Cronică selectă; răspunsuri precise la felurite întrebări de domeniul cazuisticii, bibliografie și tipic. Ar fi păcat să piară din indolența abonaților rău platnici.

Mitropolia greco-catolică — B L A J

Nr. 5923—1933.

AVIZ

La școala Normală greco-catolică de învățătoare din Blaj este vacantă catedra de Muzică-Violină.

Profesoarele doritoare de a ocupa această catedră trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru profesorii suplintori în Legea învățământului secundar și să fie de religie greco-catolică.

Cererile de numire însoțite de acte justificative se vor înainta cel mai târziu până la 17 Noemvrie 1933, Consistorului Arhiepiscopesc din Blaj.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 31 Octomvrie 1933.

VASILE SUCIU
Arhiepiscop și Mitropolit.